

Перехід банків на МСФЗ: поточний стан та заходи, які планується вжити для сприяння більш ефективному застосуванню МСФЗ банками

Ричаківська В.І.,
Заступник Голови НБУ,
член Правління НБУ,
к.е.н., доцент

1

Передумови проведення реформи

*Банківська система України розпочала перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку з **1 січня 1998 року** і започаткувала реформування бухгалтерського обліку в Україні*

Запровадження МСФЗ у банківському секторі економіки було викликано:

- необхідністю входження банківського сектору України до світової економічної спільноти;
- зростанням уваги потенційних інвесторів до фінансового ринку України;
- потребою користувачів фінансової звітності банків в отриманні достовірної, чіткої інформації;
- необхідністю підвищення ефективності управління банком;
- становленням нагляду за банками і розробленням регулятивних інструментів;
- створенням передумов для організації внутрішнього і зовнішнього аудиту за міжнародними стандартами.

2

Зміст реформи: I етап

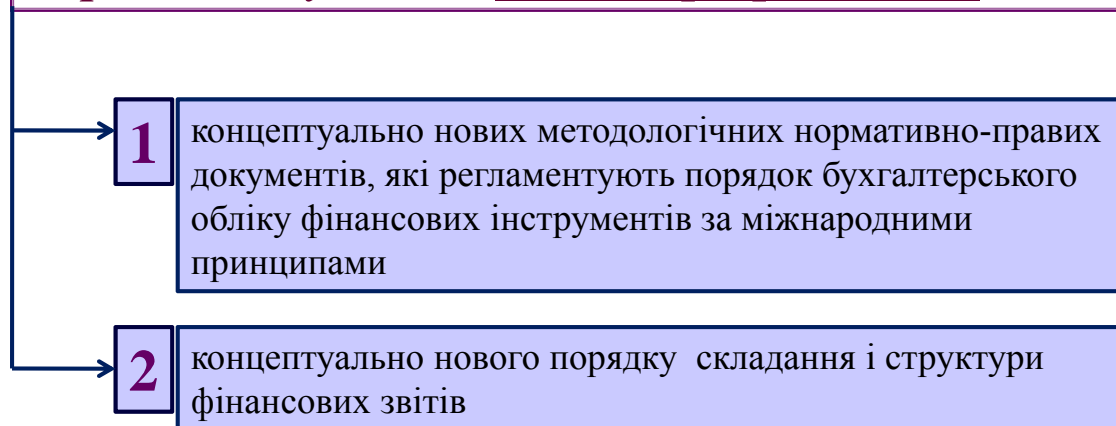
Першочергові завдання охоплювали блоки питань, кожен із яких був окремим великим проектом:

- 1) зміна ідеології бухгалтерського обліку фінансових інструментів;
- 2) зміна Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках;
- 3) принципово нова організація аналітичного обліку банку;
- 4) відокремлення в окремі підсистеми управлінського та податкового обліку;
- 5) перехід на збирання економічної інформації від банків за економічними показниками;
- 6) зміна руху потоків інформації в електронному вигляді від банків;
- 7) технічне забезпечення названих проектів.

3

Реалізація реформи

Реформування бухгалтерського обліку в банках України відбувалося шляхом розроблення :

4

Результати реформи

Методологія бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності банків в основному відповідає вимогам МСФЗ

5

Чинні нормативно-правові акти НБУ з бухгалтерського обліку

постанова
Правління
НБУ

1	Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України (зі змінами)	№ 566 від 30.12.1998
2	План рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (зі змінами)	№ 280 від 17.06.2004
3	Положення про організацію операційної діяльності в банках України (зі змінами)	№ 254 від 18.06.2003
4	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України (зі змінами)	№ 495 від 20.10.2004
5	Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України (зі змінами)	№ 123 від 08.04.2005
6	Правила бухгалтерського обліку банками України операцій з чеками в іноземній валюті	№ 530 від 04.09.2009
7	Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України (зі змінами)	№ 481 від 27.12.2007
8	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України	№358 від 03.10.2005

6

Чинні нормативно-правові акти НБУ з бухгалтерського обліку

постанова
Правління
НБУ

9	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України	№309 від 31.09.2007
10	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах в банках України (зі змінами)	№ 555 від 17.11.2004
11	Правила бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України (зі змінами)	№ 549 від 17.11.2004
12	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України (зі змінами)	№ 495 від 20.10.2004
13	Правила бухгалтерського обліку операцій з довірчого управління в банках України	№498 від 12.11.2003
14	Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України (зі змінами)	№ 480 від 20.12.2005
15	Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України	№ 625 від 10.12.2004
16	Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України (зі змінами)	№ 255 від 18.06.2003
17	Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банків України поточних і відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань	№ 140 від 17.03.2009

Чинні нормативно-правові акти НБУ зі складання фінансової звітності

постанова
Правління
НБУ

18	Положення про формування коригуючих проводок, що здійснюються банками України (зі змінами)	№427 від 09.10.2001
19	Інструкція про порядок складання і оприлюднення фінансової звітності банків України (зі змінами)	№ 480 від 27.12.2007
+		
20	Методичні рекомендації щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України	№ 171 від 01.06.2011 СХВАЛЕНІ

АЛЕ

Проблеми впровадження норм МСФЗ

1	Неузгодженість та часті зміни окремих законодавчих норм
2	Відсутність в Україні відповідної ринкової інфраструктури
3	Відсутність статистичних даних використання їх у процесі оцінки
4	Розбіжності між вимогами міжнародних органів
5	Розбіжності між вимогами щодо визнання активів, їх оцінок з метою бухгалтерського обліку та оподаткування
6	Обмеженість доступу до інформації щодо вимог МСФЗ, тлумачень та останніх змін до них
7	Повільне реформування системи освіти, в тому числі післядипломної для практикуючих бухгалтерів, представників інших професій, які працюють з економічною інформацією (юристів, аналітиків, ризик-менеджерів, розробників програмних продуктів тощо).

9

Розпорядження КМУ від 24.10.2007 № 911-р Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні:

Основні напрями реалізації стратегії:

Створення законодавчих та організаційних передумов до запровадження міжнародних стандартів для складання суб'єктами господарювання фінансової звітності, а саме:

- законодавче регулювання порядку застосування міжнародних стандартів, зокрема, з **2010** р. обов'язкове складання фінансової звітності у відповідності з міжнародними стандартами

- підприємствами-емітентами, цінні папери яких перебувають у лістингу організаторів торгівлі на фондовому ринку,
- банками,**
- страховиками,
- іншими емітентами цінних паперів – за власним рішенням

Курс НБУ – підготовка нормативно-правової бази з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності у повній відповідності до вимог МСФЗ

10

Подальше впровадження

МСФЗ

Необхідність II етапу впровадження МСФЗ в банках обумовлена такими чинниками:

- ✓ Внесення змін в законодавство України
- ✓ Великі зміни в МСФЗ

+

Прийняття Податкового кодексу України

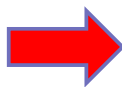
11

Впровадження МСФЗ: II етап

На сьогодні усунено неузгодженість основного законодавства

Стаття 6 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”:

“Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку”.

“Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону та міжнародних стандартів фінансової звітності”.

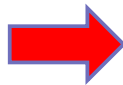
12

Впровадження МСФЗ: II етап

На сьогодні усунено неузгодженість основного законодавства

Стаття 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”:

“Банки мають організувати бухгалтерський облік відповідно до внутрішньої облікової політики, розробленої на підставі правил, встановлених Національним банком України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та положень (стандартів) України”.

“Банки організують бухгалтерський облік відповідно до внутрішньої облікової політики, розробленої на підставі правил, встановлених Національним банком України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку”.

13

Впровадження МСФЗ: II етап

НБУ і МФУ підписано

Меморандум про взаємодію, співробітництво та координацію дій щодо запровадження в Україні Міжнародних стандартів фінансової звітності

...

2. Координувати діяльність у сфері запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні для забезпечення їх застосування окремими категоріями суб'єктів господарювання, визначеними законодавством, починаючи з 2012 року, поклавши на Міністерство фінансів України функції основного координатора.

3. Докладати максимум зусиль для успішної реалізації заходів із запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, що є додатком до цього Меморандуму.

4. Запропонувати приєднатися до цього Меморандуму органам влади, громадським організаціям й іншим заінтересованим особам, які поділяють закріплені ним домовленості та готові долучитися до виконання заходів із запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні.

14

Меморандум: Заходи до застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні у 2011 році

- 1 Розроблення концепції методологічного регулювання бухгалтерського обліку в умовах застосування МСФЗ
- 2 Здійснення офіційного перекладу змін та доповнень до міжнародних стандартів фінансової звітності, прийнятих Радою з Міжнародних стандартів фінансової звітності станом на 01.01.2011
- 3 Розроблення нормативної бази з бух. обліку для запровадження МСФЗ
- 4 Інформаційна підтримка застосування МСФЗ
- 5 Формування інформаційно-аналітичної бази з питань застосування МСФЗ з метою вільного доступу суб'єктів господарювання до навчальних матеріалів, наукових статей, інформації про практичне їх застосування
- 6 Підвищення кваліфікації бухгалтерів та забезпечення високого рівня спеціалістів з бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання, які складатимуть фінансову звітність за МСФЗ
- 7 Проведення науково-практичних конференцій та практичних семінарів з проблемних питань щодо запровадження і застосування МСФЗ
- 8 Узагальнення досвіду застосування міжнародних стандартів в Європейському Союзі та в країнах з перехідною економікою

15

Впровадження МСФЗ: II етап

Найближчі плани НБУ

1. Розроблення Концепції удосконалення методології бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності банків України → **на етапі обговорення**

2. Затвердження нової Інструкції зі складання та подання фінансової звітності банками України → **заплановане затвердження до кінця року**

3. Затвердження нового Положення про порядок формування і використання банками резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями → **завершена робота з підготовки проекту**

4. Внесення змін у чинні Інструкції з бухгалтерського обліку операцій банків.

5. Внесення змін у методологію бухгалтерського обліку НБУ з метою приведення у відповідність до МСФЗ.

16

Впровадження МСФЗ: II етап

Можливим варіантом подальшої організації процесу регулювання бухгалтерського обліку в банках є побудова 3-рівневої системи:

1 рівень

Пряме застосування МСФЗ як офіційно визнаних вимог до побудови методології бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (законодавча регламентація)

2 рівень

Законодавча регламентація (інструкції, положення, затверджені постановами Правління НБУ) :

- Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках
- вимог щодо організації бухгалтерського обліку та операційної роботи
- вимог щодо документування операцій
- форм фінансової звітності

3 рівень

Супроводження на рівні Рекомендацій щодо застосування МСФЗ:

- методик бухгалтерського обліку фінансових інструментів та інших операцій банків
- наповнення статей фінансової звітності

17

**Дякую за
увагу**